

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/783 RENDELETE**(2021. április 29.)****a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról és az 1293/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről****(EGT-vonatkozású szöveg)**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽³⁾,

mivel:

- (1) Az Unió környezetvédelmi, éghajlat-politikai és releváns energiaügyi jogszabályai és szakpolitikái számottevően javították a környezet állapotát. Ugyanakkor továbbra is fennállnak jelentős környezeti és éghajlati kihívások, amelyek, ha kezeletlenül maradnak, súlyos negatív következményekkel fognak járni az Unióra és polgárainak jóllétére nézve.
- (2) Az 1293/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽⁴⁾ létrehozott, a 2014 és 2020 közötti időszakra szóló környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) a legutóbbi a környezetvédelmi és éghajlat-politikai jogszabályok és szakpolitikai prioritások végrehajtását támogató, 1992 óta létező uniós programok sorában. Egy közel-múltbeli félidős értékelés során a LIFE kedvező értékelést kapott, amely szerint a program jó úton van, hogy hatékony, eredményes és releváns legyen. A 2014 és 2020 közötti időszakra szóló LIFE programot ezért – a félidős értékelésben és az azt követő felmérésekben beazonosított bizonyos módosításokkal – folytatni kell. Ennek megfelelően létre kell hozni a környezetvédelmi és éghajlat-politikai programot (LIFE) (a továbbiakban: a LIFE program) egy hétéves időszakra, hogy időtartama igazodjon az (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletben ⁽⁵⁾ megállapított többéves pénzügyi keret időtartamához.
- (3) Az Unió környezetvédelmi, éghajlat-politikai és releváns energiaügyi jogszabályai, szakpolitikái és tervei által meghatározott célkitűzések és célok – különösen „Az Európai zöld megállapodás” című, 2019. december 11-i bizottsági közleményben (a továbbiakban: az európai zöld megállapodás) meghatározott célkitűzések –, valamint az Unió nemzetközi kötelezettségvállalásai által meghatározott célkitűzések és célok megvalósítására törekedve, a LIFE programnak hozzá kell járulnia a fenntartható, körforgásos, energiahatékony, megújuló energián alapuló, klímasemleges és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdaságra történő igazságos átmenethez, a környezet – beleértve a levegőt, a vizet és a talajt –, valamint az egészség minőségének védelméhez, helyreállításához

⁽¹⁾ HL C 62., 2019.2.15., 226. o.

⁽²⁾ HL C 461., 2018.12.21., 156. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2019. április 17-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2021. március 16-i álláspontja első olvasatban (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé). Az Európai Parlament 2021. április 26-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1293/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról és a 614/2007/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 185. o.).

⁽⁵⁾ A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o.).

és javításához, továbbá a biológiai sokféleség csökkenésének – többek között a Natura 2000 hálózat megvalósításának és működtetésének támogatása és az ökoszisztémák leromlásának kezelése révén történő – megállításához és visszafordításához, akár közvetlen beavatkozások útján, akár az említett célkitűzések más szakpolitikákba való integrációjának támogatása révén. A LIFE programnak támogatnia kell az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 192. cikkének (3) bekezdésével összhangban elfogadott általános cselekvési programok – így például a 7. környezetvédelmi cselekvési program⁽⁶⁾ – és bármely későbbi uniós környezetvédelmi cselekvési program végrehajtását is.

- (4) Az Unió elkötelezett amellett, hogy átfogó választ dolgozzon ki az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló fenntartható fejlődési menetrendjében meghatározott fenntartható fejlődési célok vonatkozásában, amelyek kiemelik a természeti erőforrások hosszú távú rendelkezésre állását szolgáló gazdálkodás és az ökoszisztéma-szolgáltatások közötti szoros összefüggést, valamint mindkettőnek az emberi egészséggel és a fenntartható és társadalmilag inkluzív gazdasági növekedéssel fennálló kapcsolatát. Ennek szellemében a LIFE programnak tükröznie kell a szolidaritás alapelveit, érdemben hozzájárulva ugyanakkor mind a gazdasági fejlődéshez, mind a társadalmi kohézióhoz.
- (5) A fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében a környezet- és éghajlatvédelmi követelményeket integrálni kell valamennyi uniós szakpolitika és tevékenység meghatározásába és végrehajtásába. Ezért elő kell mozdítani a más uniós finanszírozási programokkal való szinergiákat és kiegészítő jelleget, többek között olyan tevékenységek finanszírozásának megkönnyítése révén, amelyek kiegészítik a stratégiai integrált projekteket és a stratégiai természetvédelmi projekteket, valamint támogatják a LIFE program keretében kifejlesztett megoldások átvételét és megismétlését. A kettős finanszírozás elkerülése érdekében koordinációra van szükség. A Bizottságnak és a tagállamoknak lépéseket kell tenniük azon adminisztratív átfedések és a projektek kedvezményezettjeire háruló azon adminisztratív terhek megelőzése érdekében, amelyek a különböző pénzügyi eszközökkel kapcsolatos jelentéstételi kötelezettségekből fakadnak.
- (6) A LIFE programnak elő kell mozdítania a fenntartható fejlődést, valamint az Unió környezetvédelmi, éghajlatpolitikai és releváns energiaügyi jogszabályaiban, stratégiáiban, terveiben és nemzetközi kötelezettségvállalásaiban foglalt célkitűzések és célok elérését, különösen az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje, a biológiai sokféleségről szóló egyezmény⁽⁷⁾ és az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye keretében létrejött Párizsi Megállapodás⁽⁸⁾ (a továbbiakban: az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás), továbbá többek között az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága (ENSZ EGB) által kidolgozott, a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezmény⁽⁹⁾ (a továbbiakban: az Aarhusi Egyezmény), a nagy távolságra jutó, országhatárokon áttekintő levegőszennyezésről szóló ENSZ EGB-egyezmény, a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló bázeli ENSZ-egyezmény, a nemzetközi kereskedelemben forgalmazott egyes veszélyes vegyi anyagok és peszticidek előzetes tájékoztatáson alapuló jóváhagyási eljárásáról szóló rotterdami ENSZ-egyezmény, és a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló stockholmi ENSZ-egyezmény tekintetében.
- (7) Az Unió nagy fontosságot tulajdonít a LIFE program által finanszírozott projektek eredményei hosszú távú fenntarthatóságának, valamint ezen eredményeknek a projekt végrehajtása utáni biztosítására és fenntartására való képességek, többek között a projektek folytatása vagy megismétlése vagy az eredmények átadása révén.
- (8) Az Uniónak az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás szerinti kötelezettségvállalásainak teljesítése megkívánja az Unió fenntartható, körforgásos, energiahatékony, megújuló energián alapuló, klímasemleges és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens társadalommá történő átalakítását. Az ilyen átalakítás pedig olyan intézkedést kíván meg, amely – külön összpontosítva az üvegházhatásúgáz-kibocsátás és a szennyezés jelenlegi szintjeihez leginkább hozzájáruló ágazatokra – előmozdítja az energiahatékonyt és a megújuló energiát, valamint hozzájárul a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó energia- és éghajlatpolitikai keretnek és a tagállamok integrált nemzeti energia- és klímaterveinek végrehajtásához, továbbá az Unió hosszú távú éghajlat- és energiapolitikai stratégiájának végrehajtásához, összhangban az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás hosszú távú célkitűzéseivel. A LIFE programba bele kell foglalni olyan intézkedéseket is, amelyek hozzájárulnak az Uniónak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló szakpolitikája végrehajtásához az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival szembeni kiszolgáltatottság csökkentése érdekében.

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1386/2013/EU határozata (2013. november 20.) a „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról (HL L 354., 2013.12.28., 171. o.).

⁽⁷⁾ A Tanács 93/626/EGK határozata (1993. október 25.) a biológiai sokféleségről szóló egyezmény megkötéséről (HL L 309., 1993.12.13., 1. o.).

⁽⁸⁾ HL L 282., 2016.10.19., 4. o.

⁽⁹⁾ HL L 124., 2005.5.17., 4. o.

- (9) A LIFE program új, „Tiszta energiára való átállás” alprogramja keretében folyó projekteknek a kapacitásépítésre, valamint a tudás, a készségek, az innovatív technikák, módszerek és megoldások terjesztésére kell összpontosítaniuk a megújuló energiára és a fokozott energiahatékonyságra való átállásra vonatkozó uniós jogszabályok és szakpolitikák célkitűzéseinek elérése érdekében. Az ilyen kapacitásépítés és terjesztés jellemzően uniós szinten magas hozzáadott értéket képviselő koordinációs és támogatási intézkedéseket jelent, amelyek célja a fenntartható energiára való társadalmi-gazdasági átállást gátló piaci akadályok felszámolása, és az ilyen kapacitásépítés és terjesztés főként kis- és közepes méretű szervezetek, valamint különböző szereplők, köztük helyi és regionális közjogi hatóságok és nonprofit szervezetek bevonásával jár. Az ilyen intézkedések többszörös járulékos előnnyel járnak, mint amilyen az energiaszegénység kezelése, a beltéri levegőminőség javulása, az energiahatékonyság javításának és az elosztott megújuló energia növelésének köszönhetően a helyi szennyező anyagok csökkentése, valamint a kedvező helyi gazdasági hatásokhoz és a társadalmi szempontból befogadóbb növekedéshez történő hozzájárulás.
- (10) Az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az Uniónak a dekarbonizáció tekintetében fennálló nemzetközi kötelezettségvállalásaihoz való hozzájárulás érdekében fel kell gyorsítani az energiaágazat átalakítását. Az energiahatékonyságot és a megújuló energiát támogató, 2020-ig a Horizont 2020⁽¹⁰⁾ keretében finanszírozott kapacitásépítő intézkedéseket integrálni kell a LIFE program új, „Tiszta energiára való átállás” alprogramjába, mivel célkitűzésük nem a kiválóság finanszírozása és az innováció ösztönzése, hanem a megújuló energiát és az energiahatékonyságot szolgáló, már elérhető olyan technológia átvételének megkönnyítése, amely hozzá fog járulni az éghajlatváltozás mérsékléséhez. A LIFE programba be kell vonni a tiszta energiára való átállásban érintett valamennyi érdekelt felet és ágazatot. Az ilyen kapacitásépítő intézkedéseknek a LIFE programba történő bevonása szinergiákra kínál lehetőséget az alprogramok között, és növeli az uniós finanszírozás általános koherenciáját. Ezért adatokat kell gyűjteni a létező – így az (EU) 2021/695 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹¹⁾ alapján létrehozott Horizont Európa keretprogramból (a továbbiakban: a Horizont Európa keretprogram) és elődeiből származó – kutatási és innovációs megoldásoknak a LIFE program projektjeibe történő átvételéről.
- (11) A 2012/27/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet⁽¹²⁾ módosító (EU) 2018/2002 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹³⁾ irányuló bizottsági javaslatot kísérő hatásvizsgálat becslése szerint az Unió 2030-ra kitűzött energiapolitikai céljainak eléréséhez a 2021-től 2030-ig tartó időszakban évente további, 177 milliárd EUR értékű beruházásra lesz szükség. A legnagyobb elmaradások az energiahatékonyságot és a megújuló energiaforrások kis volumenű energiatermelés céljára való felhasználását növelő, az épületek dekarbonizációjára irányuló beruházásokkal kapcsolatban állnak fenn, ahol tökélet kell csatornázni nagymértékben decentralizált jellegű projektek felé. Az energiahatékonyságra és a megújuló energia gyors bevetésére kiterjedő „Tiszta energiára való átállás” alprogram egyik célkitűzése az ilyen projektek fejlesztésére és összevonására irányuló kapacitás bővítése, ezáltal segítve az európai strukturális és beruházási alapokból származó támogatások felhasználását, valamint katalizátorként hatva a megújuló energiába és az energiahatékonyságba történő beruházásokra, felhasználva az (EU) 2021/523 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁴⁾ keretében nyújtott pénzügyi eszközöket is.
- (12) A LIFE program az egyetlen olyan program, amely kifejezetten a környezetvédelemre és az éghajlat-politikára irányul, és ezért kulcsfontosságú szerepet játszik az uniós jogszabályok és szakpolitikák végrehajtásának támogatásában az említett területeken.
- (13) A Horizont Európa keretprogrammal kialakított szinergiáknak elő kell segíteniük a Horizont Európa keretprogram stratégiai kutatási és innovációs tervezési folyamata során a kutatási és innovációs szükségletek azonosítását és meghatározását a környezetvédelmi, éghajlat- és energiapolitikai kihívások Unión belüli kezelését illetően. A LIFE

⁽¹⁰⁾ A Tanács 2013/743/EU határozata (2013. december 3.) a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (2014–2020) végrehajtását szolgáló egyedi program létrehozásáról és a 2006/971/EK, a 2006/972/EK, a 2006/973/EK, a 2006/974/EK és a 2006/975/EK határozatok hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 965. o.).

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/695 rendelete (2021. április 28.) a csalás elleni uniós program létrehozásáról és a 250/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170, 2021.5.12., 1. o.)

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2012.11.14., 1. o.).

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2002 irányelve (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 328., 2018.12.21., 210. o.).

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/523 rendelete (2021. március 24.) az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról (HL L 107., 2021.3.26., 30. o.).

programnak továbbra is katalizátorként kell hatnia az Unió környezetvédelmi, éghajlat-politikai és releváns energiaügyi jogszabályai és szakpolitikái végrehajtására, többek között azáltal, hogy átveszi és alkalmazza a Horizont Európa keretprogram kutatási és innovációs eredményeit, és segít azok nagyobb volumenű alkalmazásában, ha ez segítheti a környezetvédelmi, éghajlat-politikai vagy energetikai átállással kapcsolatos kérdések megoldását. A Horizont Európa keretprogram Európai Innovációs Tanácsa támogatást nyújthat azon új, áttörést jelentő ötletek felfuttatásához és piaci hasznosításához, amelyeket a LIFE projektek végrehajtása eredményezhet. Hasonlóképpen figyelembe kell venni a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁵⁾ alapján létrehozott kibocsátáskezelési rendszer keretében működő innovációs alappal fennálló szinergiákat is.

- (14) Lehetővé kell tenni, hogy az az intézkedés, amely a LIFE program keretében hozzájárulásban részesült, hozzájárulásban részesüljön más uniós programokból is, feltéve hogy az ilyen hozzájárulások nem ugyanazokat a költségeket fedezik. A különböző uniós programokból kumulatív finanszírozásban részesülő intézkedéseket csak egyszer és oly módon kell pénzügyi ellenőrzés alá vetni, hogy az valamennyi érintett uniós programra és azok alkalmazandó szabályaira is kiterjedjen.
- (15) „A környezetvédelmi politikák végrehajtásának uniós felülvizsgálata: Közös kihívások és az erőfeszítések egyesítésének lehetőségei a jobb eredmények elérése érdekében” című, 2017. február 3-i bizottsági közlemény rámutat arra, hogy jelentős haladást kell elérni az uniós környezetvédelmi vívmányok végrehajtásának gyorsítása, valamint a környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzések más szakpolitikákba történő integrálásának általános érvényesítésének fokozása terén. A LIFE programnak ezért katalizátorként kell hatnia a horizontális, rendszerszintű kihívások, valamint a környezetvédelmi politikák végrehajtásának felülvizsgálata során azonosított végrehajtási hiányosságok alapvető okainak kezelésére, továbbá a szükséges haladás elérésére a következők révén: új megközelítések kialakítása, tesztelése és megismétlése; a szakpolitikák fejlesztésének, nyomon követésének és felülvizsgálatának támogatása; a környezetvédelmi, az éghajlat-politikai és a kapcsolódó, energiaügyi átállással kapcsolatos kérdések irányításának javítása, többek között az érdekelt felek minden szinten való bevonásának fokozása, a kapacitásépítés, a kommunikáció és a figyelemfelkeltés fokozása révén; az uniós beruházási programokból vagy egyéb pénzügyi forrásokból származó beruházások mozgósítása; és a környezetvédelmi jogszabályok által megkövetelt főbb tervek hatékony végrehajtásának útjában álló különböző akadályok felszámolását célzó intézkedések támogatása.
- (16) A biológiai sokféleség csökkenésének és az ökoszisztémák – beleértve a tengeri ökoszisztémákat is – leromlásának megállítása és visszafordítása megköveteli a releváns uniós jogszabályok és szakpolitikák – köztük „A 2030-ig tartó időszakra szóló európai uniós biodiverzitás stratégia – Hozzuk vissza a természetet az életünkbe” című, 2020. május 20-i bizottsági közlemény, a 92/43/EGK tanácsi irányelv⁽¹⁶⁾, a 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁷⁾ és az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁸⁾ – kidolgozásának, végrehajtásának, érvényre juttatásának és értékelésének támogatását, különösen a szakpolitika kialakításához és végrehajtásához szükséges tudásalap kialakításával, valamint a legjobb gyakorlat és megoldások – úgymint a hatékony irányítás – kialakításával, tesztelésével, bemutatásával és alkalmazásával kis léptékben, illetve a konkrét helyi, regionális vagy nemzeti kontextusokhoz igazítva, beleértve a 92/43/EGK irányelv alapján elfogadott prioritizált intézkedési tervek végrehajtására vonatkozó integrált megközelítéseket is. E rendeletnek hozzá kell járulnia a biológiai sokféleséggel kapcsolatos cselekvésnek az Unió szakpolitikáiban történő általános érvényesítéséhez, valamint azon általános célkitűzés megvalósításához, hogy a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák a többéves pénzügyi keret keretében eszközölt éves kiadások 7,5 %-át 2024-ben, és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák a többéves pénzügyi keret keretében eszközölt éves kiadások 10 %-át 2026-ban és 2027-ben, figyelembe véve ugyanakkor az éghajlat-politikai és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célok között meglévő átfedéseket.

Az Uniónak és a tagállamoknak a biológiai sokféleségről szóló egyezmény szerinti jelentéstételi kötelezettségük teljesítése érdekében nyomon kell követniük a biológiai sokféleséggel kapcsolatos kiadásait. Az egyéb releváns uniós jogszabályokban előírt nyomonkövetési követelményeknek szintén eleget kell tenni. A biológiai sokféleséggel kapcsolatos uniós kiadásokat a költségvetési fejeletről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti,

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 275., 2003.10.25., 32. o.).

⁽¹⁶⁾ A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

⁽¹⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).

⁽¹⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1143/2014/EU rendelete (2014. október 22.) az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről (HL L 317., 2014.11.4., 35. o.).

2020. december 16-i intézményközi megállapodásban⁽¹⁹⁾ említett, az Európai Bizottság által, az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal együttműködésben meghatározandó, hatékony, átlátható és átfogó módszertannak megfelelően kell nyomon követni.

- (17) Közelmúltbeli értékelések és felmérések, beleértve a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia félidős értékelését és a természetvédelmi jogszabályok célravezetőségi vizsgálatát is, jelzik, hogy az uniós természetvédelmi jogszabályok és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégia elégtelen végrehajtásának egyik fő mögöttes oka a megfelelő finanszírozás hiánya.

A fő uniós finanszírozási eszközök – köztük az 1301/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²⁰⁾ alapján létrehozott Európai Regionális Fejlesztési Alap (a továbbiakban: az Európai Regionális Fejlesztési Alap) és az 1300/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²¹⁾ alapján létrehozott Kohéziós Alap (a továbbiakban: a Kohéziós Alap), az (EU) 1305/2013 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²²⁾ alapján létrehozott Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (a továbbiakban: az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap), továbbá az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapról és az 508/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján létrehozott Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap (a továbbiakban: Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-Alap) – kiegészítő alapon jelentős hozzájárulást tehetnek ezen szükségletek fedezésének irányában. A LIFE program a természetvédelmi és biológiai sokféleségre vonatkozó uniós jogszabályok és szakpolitikák végrehajtására katalizátor hatást kifejteni hivatott stratégiai természetvédelmi projektek révén tovább javíthatja az ilyen általános érvényesítés hatékonyságát, beleértve a 92/43/EGK irányelv alapján elfogadott prioritált intézkedési tervekben meghatározott intézkedéseket is. A stratégiai természetvédelmi projekteknek támogatniuk kell a releváns természetvédelmi és biológiai sokféleségre vonatkozó célkitűzések más szakpolitikákban és finanszírozási programokban való általános érvényesítését célzó tagállami cselekvési programokat, ezáltal biztosítva, hogy elegendő forrást mobilizáljanak az említett szakpolitikák végrehajtására.

A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy úgy döntsenek a közös agrárpolitikára vonatkozó stratégiai tervük keretében, hogy az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap szerinti előirányzataik egy bizonyos részét felhasználják annak érdekében, hogy az ezen rendeletben meghatározott stratégiai természetvédelmi projekteket kiegészítő intézkedések számára támogatást mozgósítsanak.

- (18) A körforgásos gazdaság és az erőforrás-hatékonyság előmozdítása megkívánja az anyagok és termékek – beleértve a műanyagokat is – tervezésének, előállításának, fogyasztásának, javításának, újrafelhasználásának, újrafeldolgozásának és ártalmatlanításának módjában történő váltást és a termékek teljes életciklusára történő összpontosítást. A LIFE programnak a különböző szereplőket, így a vállalkozásokat, a hatóságokat és a fogyasztókat célzó pénzügyi támogatással kell hozzájárulnia a körforgásos gazdasági modellre történő áttéréshez, különösen a konkrét helyi, regionális vagy nemzeti kontextusokhoz igazított legjobb technológia, gyakorlat és megoldások alkalmazásával, kialakításával és megismétlésével, többek között a hulladékhierarchia alkalmazására vonatkozó integrált megközelítés révén, valamint a hulladékkezelési és megelőzési tervek végrehajtása révén. „A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia” című, 2018. január 16-i bizottsági közlemény végrehajtásának támogatásával intézkedést lehet hozni kifejezetten a tengeri elhagyott hulladék problémájának kezelésére.
- (19) A magas szintű környezetvédelem alapvető fontosságú az uniós polgárok egészsége és jóléte szempontjából. A LIFE programnak támogatnia kell az Uniónak a vegyszerek oly módon történő előállítására és felhasználására vonatkozó célkitűzéseit, ami az emberi egészségre és környezetre gyakorolt jelentős kedvezőtlen hatások minimalizálásához vezet, szem előtt tartva a mérgezőanyagoktól mentes környezet célkitűzésének az Unióban történő

⁽¹⁹⁾ HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o.

⁽²⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1301/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.24., 289. o.).

⁽²¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1300/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a Kohéziós Alapról, és az 1084/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 281. o.).

⁽²²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1305/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 487. o.).

elérését. A LIFE programnak támogatnia kell a 2002/49/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²³⁾ végrehajtásának megkönnyítésére irányuló tevékenységeket is, hogy olyan zajszinteket lehessen elérni, amelyek nem járnak jelentős negatív hatásokkal és kockázatokkal az emberi egészségre nézve.

- (20) Az Uniónak a levegőminőséggel kapcsolatos politikát illető hosszú távú célkitűzése olyan levegőminőségi szintek elérése, amelyek nem okoznak jelentős negatív hatásokat és kockázatokat az emberi egészségre és a környezetre nézve, erősítve ugyanakkor a levegőminőség javítása és az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése közötti szinergiákat. A légszennyezettséggel kapcsolatos lakossági tudatosság szintje magas, és a polgárok cselekvést várnak a hatóságoktól, különösen azon területeken, ahol a lakosság és az ökoszisztémák a légszennyező anyagok magas szintjének vannak kitéve. Az (EU) 2016/2284 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁴⁾ hangsúlyozza, hogy az uniós finanszírozás fontos szerepet játszhat a levegőminőségi célkitűzések elérésében. A LIFE programnak ezért támogatnia kell az olyan projekteket, beleértve a stratégiai integrált projekteket is, amelyek képesek köz- és magánforrásokat mozgósítani, példát kínálni a legjobb gyakorlatra, és katalizátorként hatni a levegőminőségi tervek és jogszabályok végrehajtására helyi, regionális, multiregionális, nemzeti és nemzetek feletti szinten.
- (21) A 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁵⁾ létrehozta az Unió felszíni vizeinek, parti tengervizeinek, átmeneti vizeinek és felszín alatti vizeinek védelmére szolgáló keretet. A vízpolitikai célkitűzések jobb végrehajtása és más szakpolitikai területekbe való integrációja támogatná az említett irányelv célkitűzéseit. A LIFE programnak ezért támogatnia kell a 2000/60/EK irányelv és az uniós víztestek jó állapotának eléréséhez hozzájáruló egyéb releváns uniós vízügyi jogszabályok hatékony végrehajtásához hozzájáruló projekteket a legjobb gyakorlat alkalmazásával, kialakításával és megismétlésével, valamint kiegészítő intézkedések mozgósításával egyéb uniós programok vagy pénzügyi források keretében.
- (22) A tengeri környezet védelme és helyreállítása az uniós környezetvédelmi szakpolitika egyik átfogó célkitűzése. A LIFE programnak ezért támogatnia kell a következőket: a biológiai sokféleség és a tengeri ökoszisztémák – különösen a Natura 2000 tengeri területek – kezelése, megőrzése, helyreállítása és monitoringja, valamint a fajok védelme a 92/43/EGK irányelv alapján elfogadott prioritizált intézkedési tervekkel összhangban; a jó környezeti állapot elérése a 2008/56/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽²⁶⁾ összhangban; a tiszta és egészséges tengerek előmozdítása; a műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégiáról szóló, 2018. január 16-i bizottsági közlemény végrehajtása, különösen az elvesztett halászeszközök és a tengeri elhagyott hulladék problémájának kezelésével; továbbá az Unió részvételének előmozdítása a nemzetközi óceánpolitikai irányításban, amely feltétlenül szükséges az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjében foglalt célok eléréséhez és az egészséges óceánok garantálásához a következő nemzedékek számára. A LIFE program stratégiai integrált projektjeinek és stratégiai természetvédelmi projektjeinek a tengeri környezet védelmét célzó releváns intézkedéseket kell magukban foglalniuk.
- (23) A környezetvédelmi, éghajlat-politikai és a kapcsolódó energiaügyi átállással kapcsolatos kérdések irányításának javítása megkívánja a civil társadalom bevonását a lakossági tudatosság növelése révén, többek között az új médiát és közösségi hálózatokat is figyelembe vevő kommunikációs stratégia révén, a fogyasztói szerepvállalás révén, valamint az érdekelt feleknek – beleértve a nem kormányzati szervezeteket (NGO-k) is – a kapcsolódó szakpolitikákról szóló konzultációkba és ezek végrehajtásába minden szinten történő bevonásának kiszélesítése révén. Ezért helyénvaló, hogy a LIFE program támogassa NGO-k széles körét és a nem profitorientált szervezetek hálózatait, amelyek általános uniós érdekű cél elérésére törekednek, és amelyek elsősorban a környezetvédelem vagy az éghajlat-politika területén aktívak, vissza nem térítendő működési támogatásoknak a versenyt biztosító és átlátható módon történő odaítélésével, hogy ezzel segítse az ilyen nem kormányzati szervezeteket, hálózatokat és szervezeteket abban, hogy tényleges hozzájárulásokat tegyenek az uniós szakpolitikákhoz, valamint hogy kiépítsék és megerősítsék a hatékonyabb partnerré váláshoz szükséges képességüket.

⁽²³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/49/EK irányelve (2002. június 25.) a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről (HL L 189., 2002.7.18., 12. o.).

⁽²⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2284 irányelve (2016. december 14.) egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásainak csökkentéséről, a 2003/35/EK irányelv módosításáról, valamint a 2001/81/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 344., 2016.12.17., 1. o.).

⁽²⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.).

⁽²⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/56/EK irányelve (2008. június 17.) a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv) (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).

- (24) Miközben a LIFE program valamennyi alprogramja számára általános célkitűzés kell, hogy legyen az irányítás javítása minden szinten, a LIFE programnak támogatnia kell a környezetvédelmi és éghajlat-politikai vívmányok – különösen a környezetvédelmi irányításra vonatkozó horizontális jogszabályok, így az Aarhusi Egyezményt végrehajtó jogszabályok – kidolgozását, végrehajtását, érvényesítését és tiszteletben tartását.
- (25) A LIFE programnak fel kell készítenie a piaci szereplőket arra, és támogatnia kell őket abban, hogy elmozduljanak egy fenntartható, körforgásos, energiahatékony, megújuló energián alapuló, klímasemleges és az éghajlatváltozással szemben reziliens gazdaság irányába, új üzleti lehetőségek tesztelésével, a szakmai készségek fejlesztésével, a fogyasztók fenntartható termékekhez és szolgáltatásokhoz történő hozzáféréseinek megkönnyítésével, a véleményformálók bevonásával és felvértezésével, valamint a meglévő eljárások és az üzleti környezet adaptálását célzó új módszerek tesztelésével. A fenntartható megoldások szélesebb körű piaci átvételének támogatása érdekében elő kell mozdítani az általános társadalmi elfogadottságot és a fogyasztói szerepvállalást.
- (26) A LIFE program olyan technológiák, megközelítések és legjobb gyakorlatok bemutatását hivatott támogatni, amelyek megismételhetők és továbbfejleszthetők. Az innovatív megoldások hozzájárulnának a környezetvédelmi teljesítmény és fenntarthatóság javításához, különösen a fenntartható gazdálkodási gyakorlatok kialakítása érdekében az éghajlat, a víz, a talaj, a biológiai sokféleség és a hulladékkezelés terén aktív területeken. E tekintetben hangsúlyozni kell a más programokkal és szakpolitikákkal, úgymint a mezőgazdasági termelékenység és fenntarthatóságot célzó európai innovációs partnerséggel és az uniós környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerrel való szinergiákat.
- (27) Uniós szinten a környezetvédelmi és éghajlat-politikai intézkedésekbe történő nagy beruházásokat elsősorban a főbb uniós finanszírozási programok finanszírozzák. Elengedhetetlen ezért fokozni az általános érvényesítési erőfeszítéseket, biztosítandó a fenntarthatóságot, a más uniós finanszírozási programok keretében végrehajtott tevékenységeknek a biológiai sokféleség és éghajlatváltozás szempontjából történő vizsgálatát, valamint a fenntarthatósági biztosítékok valamennyi uniós eszközbe való beépítését. Katalizátorként betöltött szerepükkel összefüggésben a LIFE program keretében kidolgozandó stratégiai integrált projekteknek és stratégiai természetvédelmi projekteknek mozgósítaniuk kell finanszírozási lehetőségeket az említett finanszírozási programok és más finanszírozási források, így például nemzeti alapok keretében, valamint szinergiákat kell létrehozniuk.
- (28) A stratégiai természetvédelmi projektek és a stratégiai integrált projektek sikere a nemzeti, regionális és helyi hatóságok, valamint a LIFE program célkitűzései által érintett nem-állami szereplők közötti szoros együttműködésen múlik. Ezért a projektek kidolgozására, végrehajtására, értékelésére és ellenőrzésére vonatkozó döntések tekintetében alkalmazni kell az átláthatóság és a nyilvánosságra hozatal elveit, különösen a célkitűzések általános érvényesítése esetében, vagy amikor több finanszírozási forrás is bevonásra kerül.
- (29) Tükrözve az éghajlatváltozás koordinált és ambíciózus módon történő kezelésének fontosságát, összhangban az Uniónak az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai végrehajtására vonatkozó kötelezettségvállalásaival, a LIFE program hozzá fog járulni az éghajlat-politikai intézkedések általános érvényesítéséhez és annak eléréséhez, hogy az uniós költségvetési kiadások legalább 30 %-a támogasson éghajlat-politikai célkitűzéseket. A LIFE program keretében végrehajtandó intézkedések várhatóan a LIFE program teljes pénzügyi keretösszegének 61 %-ával járulnak hozzá az éghajlat-politikai célkitűzésekhez. A releváns intézkedéseket a LIFE program előkészítése és végrehajtása során fogják meghatározni, és a releváns értékelések és felülvizsgálati folyamatok keretében újra felmérni. Az európai zöld megállapodással összhangban a LIFE program keretébe tartozó intézkedéseknek tiszteletben kell tartaniuk a „ne árts” elvet.
- (30) A LIFE program végrehajtása során kellő figyelmet kell fordítani a legkülső régiókra vonatkozó stratégiára, amelyet a „Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival” című, 2017. október 24-i bizottsági közlemény tartalmaz, tekintettel az EUMSZ 349. cikkére, valamint ezen régiók sajátos igényeire és sérülékenységeire. Figyelembe kell venni a környezetvédelmi, az éghajlat-politikai és a releváns energiaügyi szakpolitikáktól eltérő uniós szakpolitikákat is.
- (31) A LIFE program végrehajtásának támogatása érdekében a Bizottságnak együtt kell működnie a LIFE program nemzeti kapcsolattartóinak hálózatával, hogy ösztönözze a nemzeti kapcsolattartók Unió-szerte nyújtott szolgáltatásainak javítását és hatékonyabbá tételét célzó együttműködést, annak érdekében, hogy növelje a benyújtott javaslatok általános minőségét, szemináriumokat és műhelymunkákat kell szerveznie, közzé kell tennie a LIFE

program keretében finanszírozott projektek jegyzékét, vagy egyéb tevékenységeket – így például médiakampányokat – kell folytatnia a projekteredmények jobb terjesztése, valamint a tapasztalat, tudás és legjobb gyakorlat megosztásának és a projekteredmények Unió-szerte történő megismétlésének elősegítése érdekében, előmozdítva ezáltal az együttműködést és a kommunikációt. Az ilyen tevékenységeknek különösen azon tagállamokra kell irányulniuk, amelyekben alacsony a finanszírozás-felhasználás, és elő kell mozdítaniuk a kommunikációt és az együttműködést az ugyanazon területtel foglalkozó, befejezett vagy folyamatban lévő projektek esetében a kedvezményezettek, a pályázók és az érdekelt felek között. Elengedhetetlen, hogy az ilyen kommunikációs és együttműködési tevékenységek a regionális és helyi hatóságokat, valamint az érdekelt feleket célozzák meg.

- (32) A minőségnek kell lennie a LIFE program keretében a projektértékelési és odaítélési folyamatot vezérlő kritériumnak. A LIFE program célkitűzéseinek Unió-szerte történő végrehajtásának megkönnyítése és a projektjavaslatok magas színvonalának előmozdítása érdekében hozzáférhetővé kell tenni a finanszírozást a LIFE programban történő tényleges részvételt célzó technikai segítségnyújtási projektek számára. A Bizottságnak Unió-szerte hatékony, minőségen alapuló földrajzi lefedettségre kell törekednie, többek között a tagállamok támogatásával, hogy kapacitásépítés révén növeljék a projektek minőségét. A LIFE program tekintetében az alacsony tényleges részvételt, a támogatható tevékenységeket és az odaítélési feltételeket a többéves munkaprogramban kell részletesebben meghatározni, a releváns tagállamok pályázóinak részvételi és eredményességi aránya alapján, figyelembe véve többek között a népességet és a népsűrűséget, az egyes tagállamok Natura 2000 területeinek teljes területét a Natura 2000 területek teljes területének arányában kifejezve, valamint a tagállam Natura 2000 területek által borított területének arányát. A támogatható tevékenységeknek olyan jellegűeknek kell lenniük, hogy a projektpályázatok minőségének javítását célozzák.
- (33) Az „Unió intézkedések a környezetvédelmi megfelelés és irányítás javítására” című, 2018. január 18-i bizottsági közleménnyel összhangban a környezeti jog végrehajtásával és érvényesítésével foglalkozó európai uniós hálózatot (IMPEL), az Európai Környezetvédelmi Ügyész-hálózatot (ENPE) és a Bírák Európai Unió Környezetvédelmi Fórumát (EUFJE) azért hozták létre, hogy elősegítsék a tagállamok közötti együttműködést, és egyedülálló szerepet játszanak az uniós környezetvédelmi jogszabályok érvényesítésében. A mind uniós, mind tagállami szintű hálózatépítési rendszer révén jelentős hozzájárulást nyújtanak a következetesség megerősítéséhez az uniós környezetvédelmi jogszabályok Unió-szerte történő végrehajtásában és érvényesítésében, a versenytorzulások elkerüléséhez, a környezetvédelmi felügyelet minőségének és a jogérvényesítési mechanizmusok javításához, továbbá biztosítják az információ- és tapasztalatcserét különböző igazgatási szinteken, a környezetvédelmi kérdésekkel és az érvényesítési aspektusokkal kapcsolatos képzések és szakmai eszmecserék révén, beleértve a nyomkövetési és az engedélyezési eljárásokat is. A LIFE program célkitűzéseivel való hozzájárulásuk fényében helyénvaló engedélyezni vissza nem térítendő támogatások odaítélését az IMPEL, az ENPE és az EUFJE számára pályázati felhívás kiírása nélkül, így módon folytatva támogatás nyújtását az említett szervezetek tevékenységeihez. Ezen felül, más esetekben előfordulhat, hogy nem követelmény a pályázati felhívás az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²⁷⁾ (a továbbiakban: a költségvetési rendelet) általános követelményei alapján, így például a tagállamok által kijelölt és a tagállamok felelősségi körében működő szervek esetében, amennyiben ezen tagállamokat jelöli meg az Unió valamely jogalkotási aktusa egy vissza nem térítendő támogatás kedvezményezettjeként.
- (34) Helyénvaló meghatározni egy pénzügyi keretösszeget a LIFE program számára, amely az éves költségvetési eljárás során az elsődleges referenciaösszeget jelenti az Európai Parlament és a Tanács számára a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, 2020. december 16-i intézményközi megállapodás 18. pontja értelmében.
- (35) A LIFE program keretében finanszírozott támogatások maximális társfinanszírozási arányait olyan szinteken kell megállapítani, mint amelyek a LIFE program által nyújtott vissza nem térítendő támogatás hatékony szintjének fenntartásához szükségesek. Az intézkedések és a jogalkotások meglévő körére tekintettel szükséges alkalmazkodóképesség figyelembevétele érdekében a konkrét társfinanszírozási arányoknak elő kell segíteniük a kiszámíthatóságot, fenntartva ugyanakkor bizonyos fokú, a konkrét szükségletekkel vagy követelményekkel arányos rugalmasságot is. A konkrét társfinanszírozási arányoknak mindig a megállapított releváns maximális társfinanszírozási arányoktól kell függniük.

⁽²⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

- (36) Erre a rendeletre alkalmazandó az Európai Parlament és a Tanács által az EUMSZ 322. cikke alapján elfogadott költségvetési rendelet. A költségvetési rendelet megállapítja az uniós költségvetés végrehajtására – többek között a vissza nem térítendő támogatásokra, a pénzdíjakra, a közbeszerzésre, a közvetett irányításra, a pénzügyi eszközökre, a költségvetési biztosítékokra, a pénzügyi támogatásra és a külső szakértők költségeinek megtérítésére – vonatkozó szabályokat, valamint rendelkezik a pénzügyi szereplők felelősségének ellenőrzéséről. Az EUMSZ 322. cikke alapján elfogadott szabályok az Unió költségvetésének védelmét szolgáló általános feltételrendszert is magukban foglalnak.
- (37) A költségvetési rendelettel, a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽²⁸⁾, valamint a 2988/95/EK, Euratom⁽²⁹⁾, a 2185/96/Euratom, EK⁽³⁰⁾ és az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelettel⁽³¹⁾ összhangban az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedések útján kell védeni, ideértve a szabálytalanságok – többek között a csalás – megelőzésére, feltárására, korrekciójára és kivizsgálására, az elvesztett, jogalap nélkül kifizetett vagy szabálytalanul felhasznált források visszafizetetésére, valamint adott esetben a közigazgatási szankciók kiszabására vonatkozó intézkedéseket. Így különösen az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) a 2185/96/Euratom, EK és a 883/2013/EU, Euratom rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy igazgatási vizsgálatokat – többek között helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat – végezzen annak megállapítása céljából, hogy történt-e olyan csalás, korrupció vagy bármely más jogellenes tevékenység, amely sérti az Unió pénzügyi érdekeit.
- Az Európai Ügyészség az (EU) 2017/1939 rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy nyomozást és vádhatósági eljárást folytasson az (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽³²⁾ értelmében az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények esetében. A költségvetési rendelettel összhangban minden olyan személynek vagy szervezetnek, aki, illetve amely uniós forrásokban részesül, maradéktalanul együtt kell működnie az Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából, biztosítani kell a Bizottság, az OLAF, a Számvévőszék, valamint – az (EU) 2017/1939 rendelet alapján megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok esetében – az Európai Ügyészség számára a szükséges jogokat és hozzáférést, valamint gondoskodnia kell arról, hogy az uniós források felhasználásában részt vevő harmadik felek ezekkel egyenértékű jogokat biztosítsanak.
- (38) A LIFE program költségvetésének finanszírozási formáit és végrehajtási módszereit annak alapján kell megválasztani, hogy mennyire képesek elérni az intézkedések konkrét célkitűzéseit, és eredményeket biztosítani, figyelembe véve különösen az ellenőrzési költségeket, az adminisztratív terheket és a meg nem felelés várható kockázatát. Vissza nem térítendő támogatások esetében mérlegelni kell az egyösszegű átalány, az átalányfinanszírozás és az egységköltség-alapú térítés alkalmazását. A Bizottságnak biztosítani kell, hogy a végrehajtás könnyen érthető legyen, és elő kell mozdítani a tényleges egyszerűsítést a projektfejlesztők számára.
- (39) Adott esetben a LIFE program szakpolitikai célkitűzéseit az (EU) 2021/523 rendelet szerinti pénzügyi eszközökkel és költségvetési garanciákkal kell támogatni, többek között a LIFE programból elkülönített összeggel, az említett program többéves munkaprogramjaiban meghatározottak szerint.
- (40) A 2013/755/EU tanácsi határozat⁽³³⁾ 94. cikke alapján a tengerentúli országokban és területeken letelepedett jogalanyok jogosultak finanszírozásban részesülni a LIFE program szabályaira és célkitűzéseire, valamint az azon tagállam tekintetében esetlegesen alkalmazandó rendelkezésekre is figyelemmel, amelyhez a releváns tengerentúli ország vagy terület kapcsolódik. Az ilyen jogalanyok LIFE programban való részvételének elsősorban a „Természet és biológiai sokféleség” alprogram alá tartozó projektekre kell összpontosítani.

⁽²⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 248., 2013.9.18., 1. o.).

⁽²⁹⁾ A Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete (1995. december 18.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről (HL L 312., 1995.12.23., 1. o.).

⁽³⁰⁾ A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete (1996. november 11.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról (HL L 292., 1996.11.15., 2. o.).

⁽³¹⁾ A Tanács (EU) 2017/1939 rendelete (2017. október 12.) az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről (HL L 283., 2017.10.31., 1. o.).

⁽³²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1371 irányelve (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről (HL L 198., 2017.7.28., 29. o.).

⁽³³⁾ A Tanács 2013/755/EU határozata (2013. november 25.) az Európai Unió és a tengerentúli országok és területek társulásáról (tengerentúli társulási határozat) (HL L 344., 2013.12.19., 1. o.).

- (41) „A biológiai sokféleség és ökoszisztéma-szolgáltatások Európa tengerentúli területein” önkéntes rendszer (BEST) előmozdítja a biológiai sokféleség – beleértve a tengeri sokféleség – védelmét, valamint az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartható használatát, beleértve az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére vonatkozó ökoszisztéma-alapú megközelítéseket is, az Unió legkülső régióiban, valamint a tengerentúli országokban és területeken. A 2011-ben elfogadott BEST előkészítő intézkedés, valamint az azt követő BEST 2.0 program és BEST RUP projekt révén a BEST segítette felhívni a figyelmet a legkülső régiók, valamint a tengerentúli országok és területek ökológiai jelentőségére és a biológiai sokféleség megőrzésében betöltött kulcsszerepére. A Bizottság becslése szerint az említett területeken a helyszínen végrehajtandó projektek pénzügyi támogatási szükséglete évente 8 millió EUR. A tengerentúli országok és területek 2017-ben és 2018-ban miniszteri nyilatkozatokban fejezték ki elismerésüket a biológiai sokféleségre irányuló kisösszegű vissza nem térítendő támogatásokat illetően. Ezért helyénvaló, hogy a LIFE program a biológiai sokféleségre irányuló kisösszegű vissza nem térítendő támogatásokat finanszírozzon, beleértve a kapacitásépítést és a katalizátor hatással járó intézkedéseket is, mind a legkülső régiókban, mind a tengerentúli országokban és területeken.
- (42) A LIFE programnak nyitva kell állnia harmadik országok előtt, a köztük és az Unió között létrejött, a részvételüket szabályozó egyedi feltételekről szóló megállapodásokkal összhangban.
- (43) Azon harmadik országok, amelyek az Európai Gazdasági Térség (EGT) tagjai, részt vehetnek az uniós programokban az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás⁽³⁴⁾ alapján létrehozott együttműködés keretében, amely megállapodás értelmében a programok végrehajtásának az e megállapodás alapján elfogadott határozaton kell alapulnia. Harmadik országok részvétele egyéb jogi eszközökön is alapulhat. E rendeletnek konkrét rendelkezést kell tartalmaznia, amely előírja harmadik országok számára, hogy biztosítsák az illetékes engedélyezésre jogosult tisztviselő, az OLAF és a Számvevőszék számára a hatáskörük teljes körű gyakorlásához szükséges jogokat és hozzáférést.
- (44) A jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodás⁽³⁵⁾ (22) és (23) bekezdése alapján e programot egyedi monitoring követelményeknek megfelelően gyűjtött információk alapján értékelni kell, ugyanakkor el kell kerülni a tagállamokra nehezedő adminisztratív terheket és a túlszabályozást. E követelményeknek adott esetben mérhető mutatókat is magukban kell foglalniuk, amelyek alapján értékelhetők a LIFE program gyakorlatban kifejtett hatásai. A LIFE program teljes hatása közvetett, hosszú távú és nehezen mérhető, az uniós környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzések teljes körének elérésére irányuló hozzájárulásokon keresztül jelenik meg. A LIFE program nyomon követése céljából az e rendeletben meghatározott közvetlen teljesítménymutatókat és nyomonkövetési követelményeket – többek között a Natura 2000 és egyes légköri szennyező anyagok kibocsátását illetően – ki kell egészíteni a többéves munkaprogramokban és a pályázati felhívásokban meghatározandó konkrét, projektszintű mutatók aggregálásával.
- (45) A Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni e rendeletnek a többéves munkaprogramok elfogadásával kapcsolatos végrehajtására vonatkozó egységes feltételek biztosítása érdekében. Az említett végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁽³⁶⁾ megfelelően kell gyakorolni.
- (46) Annak biztosítása érdekében, hogy a LIFE program keretében nyújtott támogatás és a program végrehajtása összhangban álljon az Unió szakpolitikáival és prioritásaival, a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el e rendelet módosítása érdekében a mutatók felülvizsgálatával vagy kiegészítésével, vagy e rendelet kiegészítése érdekében minden egyes alprogramra és projekt típusra vonatkozó konkrét mutatók meghatározásával, valamint egy nyomonkövetési és értékelési keret létrehozásával. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban megállapított elvekkel összhangban kerüljön sor. Így különösen a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.

⁽³⁴⁾ HL L 1., 1994.1.3., 3. o.

⁽³⁵⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

⁽³⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

- (47) Mivel e rendelet céljait – nevezetesen jó kormányzás és többszereplős megközelítés révén hozzájárulni a környezet magas fokú védelméhez és az ambiciózus éghajlat-politikai fellépéshez, a fenntartható fejlődéshez, valamint az Unió környezetvédelemre, biológiai sokféleségre, éghajlat-politikára, körforgásos gazdaságra, releváns, megújuló energiára és energiahatékonyságra vonatkozó jogszabályaiban, stratégiáiban, terveiben és nemzetközi kötelezettségvállásaiban foglalt célkitűzések és célok eléréséhez – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e rendelet terjedelme és hatásai miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (48) Az 1293/2013/EU rendeletet ezért hatályon kívül kell helyezni.
- (49) Helyénvaló zökkenőmentes, megszakítás nélküli átmenetet biztosítani a korábbi környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) és a LIFE program között, valamint összehangolni a LIFE program kezdetét az (EU, Euratom) 2020/2093 rendeletben megállapított többéves pénzügyi keret kezdetével. Ezért ennek a rendeletnek sürgősen hatályba kell lépnie, és azt visszamenőleges hatállyal, 2021. január 1-jétől kell alkalmazni,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

Általános rendelkezések

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet létrehoz egy környezetvédelmi és éghajlat-politikai programot (a továbbiakban: a LIFE program) a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret időszakára. A LIFE program időtartama a többéves pénzügyi keret időtartamához igazodik.

E rendelet megállapítja a LIFE program célkitűzéseit, a 2021–2027-es időszakra szóló költségvetését, az uniós finanszírozás formáit és az ilyen finanszírozás nyújtására vonatkozó szabályokat is.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „stratégiai természetvédelmi projektek”: az uniós természetvédelmi és biológiai sokféleségre vonatkozó célkitűzések elérését támogató projektek, amelyek koherens cselekvési programokat hajtanak végre a tagállamokban e célkitűzések és prioritások más szakpolitikákban és finanszírozási eszközökben történő általános érvényesítése érdekében, többek között a 92/43/EGK irányelv alapján elfogadott prioritált intézkedési tervek összehangolt végrehajtása révén;
2. „stratégiai integrált projektek”: olyan projektek, amelyek az Unió egyes környezetvédelmi, éghajlat-politikai vagy releváns energiaügyi jogszabályai vagy szakpolitikái által megkövetelt, a tagállami hatóságok által kidolgozott környezetvédelmi vagy éghajlat-politikai stratégiákat vagy intézkedési terveket hajtanak végre regionális, multiregionális, nemzeti vagy nemzetek feletti szinten, biztosítva ugyanakkor az érdekelt felek bevonását, valamint előmozdítva legalább egy másik uniós, nemzeti vagy magánfinanszírozási forrással való koordinációt és annak mozgósítását is;
3. „technikai segítségnyújtási projektek”: olyan projektek, amelyek támogatják a hagyományos projektekben való részvételhez szükséges kapacitás-fejlesztést, a stratégiai természetvédelmi projektek és a stratégiai integrált projektek előkészítését, az egyéb uniós pénzügyi eszközök felhasználására való felkészülést vagy más, a LIFE program, elődprogramjai vagy egyéb uniós programok által finanszírozott projektekből származó eredmények továbbfejlesztésének vagy megismétlésének előkészítéséhez szükséges intézkedéseket, a LIFE program 3. cikkben meghatározott célkitűzéseinek elérése érdekében; az ilyen projektek magukban foglalhatnak a tagállami hatóságoknak a LIFE programban való tényleges részvételt szolgáló tevékenységeihez kapcsolódó kapacitásépítést is;

4. „hagyományos projektek”: olyan, a stratégiai integrált projektektől, a stratégiai természetvédelmi projektektől vagy a technikai segítségnyújtási projektektől eltérő projektek, amelyek a LIFE program egyedi célkitűzéseinek elérésére irányulnak;
5. „vegyesfinanszírozási műveletek”: az uniós költségvetésből – többek között a költségvetési rendelet 2. cikkének 6. pontja szerinti vegyesfinanszírozási eszközök keretében – támogatott olyan intézkedések, amelyek az uniós költségvetésből nyújtott nem visszafizetendő támogatási formákat, pénzügyi eszközöket vagy mindkettőt ötvözik fejlesztési vagy egyéb állami pénzügyi intézményektől, valamint kereskedelmi pénzügyi intézményektől és befektetőktől származó, visszafizetendő támogatási formákkal;
6. „jogalany”: minden olyan természetes személy vagy minden olyan, a nemzeti jog, az uniós jog vagy a nemzetközi jog alapján létrehozott és ilyenként elismert jogi személy, amely jogi személyiséggel rendelkezik, és saját nevében jogokat gyakorolhat és kötelezettségeket vállalhat, vagy bármely, a költségvetési rendelet 197. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerinti, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet.

3. cikk

Célkitűzések

(1) A LIFE program általános célkitűzése hozzájárulni a fenntartható, körforgásos, energiahatékony, megújuló energián alapuló, klímasemleges és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdaság irányába történő elmozduláshoz, a környezet – beleértve a levegő, a víz és a talaj – minőségének védelme, helyreállítása és javítása, valamint a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása és visszafordítása, továbbá az ökoszisztémák leromlásának kezelése érdekében, többek között a Natura 2000 hálózat megvalósításának és működtetésének támogatásával, hozzájárulva ezáltal a fenntartható fejlődéshez. A LIFE program az EUMSZ 192. cikkének (3) bekezdésével összhangban elfogadott általános cselekvési programok végrehajtását is támogatja.

(2) A LIFE program egyedi célkitűzései a következők:

- a) kidolgozni, bemutatni és népszerűsíteni a környezetvédelemre – beleértve a természetvédelmet és a biológiai sokféleséget is – és az éghajlat-politikára – beleértve a megújuló energiára való átállást és az energiahatékonyág növelését is – vonatkozó uniós jogszabályok és szakpolitikák célkitűzéseinek elérését szolgáló innovatív technológiákat, módszereket és megközelítéseket, valamint hozzájárulni a tudásalaphoz és a legjobb gyakorlat alkalmazásához, különösen a természettel és a biológiai sokféleséggel kapcsolatban, többek között a Natura 2000 hálózat támogatásán keresztül;
- b) támogatni a környezetvédelemre – beleértve a természetvédelmet és a biológiai sokféleséget is – és az éghajlat-politikára, valamint a megújuló energiára való átállásra vagy az energiahatékonyág növelésére vonatkozó releváns uniós jogszabályok és szakpolitikák kidolgozását, végrehajtását, nyomon követését és érvényesítését, többek között a kormányzás valamennyi szinten történő javításával, különösen a köz- és magánszektorbeli szereplők kapacitásainak és a civil társadalom bevonásának fokozásával;
- c) katalizátorként hatni a környezetvédelemre – beleértve a természetvédelmet és a biológiai sokféleséget is – és az éghajlat-politikára, valamint a megújuló energiára való átállásra vagy az energiahatékonyág növelésére vonatkozó releváns uniós jogszabályok és szakpolitikák végrehajtását szolgáló sikeres műszaki és szakpolitikai megoldások széles körű alkalmazására, az eredmények megismétlésével, a kapcsolódó célkitűzések más szakpolitikákba, valamint köz- és magánszektorbeli gyakorlatokba történő integrálásával, beruházások mozgósításával és a finanszírozáshoz való hozzáférés javításával.

4. cikk

Felépítés

A LIFE program a következők szerint épül fel:

1. a „Környezetvédelem” területhez tartozik:
 - a) a „Természet és biológiai sokféleség” alprogram;
 - b) a „Körforgásos gazdaság és életminőség” alprogram;

2. az „Éghajlat-politika” területéhez tartozik:

- a) az „Az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás” alprogram;
- b) a „Tiszta energiára való átállás” alprogram.

5. cikk

Költségvetés

(1) A LIFE program 2021. január 1-jétől 2027. december 31-ig tartó időszakban történő végrehajtását szolgáló pénzügyi keretösszeg folyó áron 5 432 000 000 EUR.

(2) Az (1) bekezdésben említett összeg indikatív felosztása a következő:

- a) 3 488 000 000 EUR a „Környezetvédelem” terület számára, amelyből
 - i. 2 143 000 000 EUR a „Természet és biológiai sokféleség” alprogram számára és
 - ii. 1 345 000 000 EUR a „Körforgásos gazdaság és életminőség” alprogram számára;
- b) 1 944 000 000 EUR az „Éghajlat-politika” terület számára, amelyből
 - i. 947 000 000 EUR „Az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás” alprogram számára, és
 - ii. 997 000 000 EUR a „Tiszta energiára való átállás” alprogram számára.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben említett összegek nem érintik az (EU, Euratom) 2020/2093 rendeletben és a költségvetési rendeletben foglalt, rugalmasságra vonatkozó rendelkezések alkalmazását.

(4) A (2) bekezdés ellenére a (2) bekezdés a) pontjában említett „Környezetvédelem” terület keretébe tartozó vissza nem térítendő intézkedési támogatások útján támogatott projektek számára elkülönített költségvetési források legalább 60 %-át a (2) bekezdés a) pontjának i. alpontjában említett „Természet és biológiai sokféleség” alprogramot támogató projektekre irányuló vissza nem térítendő támogatásokra kell fordítani.

(5) A LIFE program finanszírozhatja a Bizottságnak a program végrehajtására irányuló technikai és igazgatási segítségnyújtási tevékenységeit, így például az előkészítő, nyomonkövetési, ellenőrzési, pénzügyi ellenőrzési és értékelési tevékenységeket – köztük a szervezeti információtechnológiai rendszerekre vonatkozókat is –, valamint a LIFE program nemzeti kapcsolattartóit támogató hálózati tevékenységeket, beleértve a képzést, az egymástól való tanulást célzó tevékenységeket és a tapasztalatok megosztását szolgáló rendezvényeket is.

(6) A 3. cikkben meghatározott célkitűzések elérése céljából a LIFE program finanszírozhat olyan tevékenységeket, amelyeket a Bizottság az Unió környezetvédelmi, éghajlat-politikai vagy releváns energiaügyi jogszabályai és szakpolitikái előkészítésének, végrehajtásának és általános érvényesítésének támogatása érdekében hajt végre. Ilyen tevékenységek közé tartozhatnak a következők:

- a) tájékoztatás és kommunikáció – beleértve a figyelemfelkeltő kampányokat –, továbbá szervezeti kommunikáció az Unió politikai prioritásaival kapcsolatban, valamint az Unió környezetvédelmi, éghajlat-politikai és a releváns energetikai jogszabályai végrehajtási és átültetési helyzetével kapcsolatban;
- b) tanulmányok, felmérések, modellezés és forgatókönyv-készítés;
- c) jogszabályok, szakpolitikák és programok előkészítése, végrehajtása, nyomon követése, ellenőrzése és értékelése, valamint a nem a LIFE program által finanszírozott projektek értékelése és elemzése, ha azok a 3. cikkben meghatározott célkitűzéseket szolgálják;

- d) szakmai műhelyek, konferenciák és ülések;
- e) hálózatépítés és legjobbgyakorlat-platformok;
- f) egyéb tevékenységek, mint például díjak odaítélése.

6. cikk

A LIFE programhoz társult harmadik országok

- (1) A LIFE program nyitva áll a következő harmadik országok részvétele előtt:
- a) az Európai Szabadkereskedelmi Társulás azon tagjai, amelyek az Európai Gazdasági Térségnek (EGT) is tagjai, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban megállapított feltételekkel összhangban;
 - b) csatlakozó országok, tagjelölt országok és potenciális tagjelöltek, az említett országok uniós programokban való részvételének a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelveivel és általános feltételeivel, valamint az Unió és az említett országok közötti megállapodásokban megállapított egyedi feltételekkel összhangban;
 - c) az európai szomszédságpolitikában részt vevő országok, az említett országok uniós programokban való részvételének a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelveivel és általános feltételeivel, valamint az Unió és az említett országok közötti megállapodásokban megállapított egyedi feltételekkel összhangban;
 - d) egyéb harmadik országok, a harmadik ország bármely uniós programban való részvételét szabályozó egyedi megállapodásban megállapított feltételekkel összhangban, feltéve, hogy a megállapodás:
 - i. méltányos egyensúlyt biztosít az uniós programokban részt vevő harmadik ország hozzájárulásai és a részvételből fakadó előnyei tekintetében;
 - ii. megállapítja a programokban való részvétel feltételeit, beleértve az egyes programokhoz való pénzügyi hozzájárulások kiszámítását és a programok igazgatási költségeit;
 - iii. nem ruház a harmadik országra döntéshozatali jogkört az uniós program tekintetében;
 - iv. garantálja az Uniónak a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás biztosításához és pénzügyi érdekeinek védelméhez való jogait.

Az első albekezdés d) pontjának ii. alpontjában említett hozzájárulások a költségvetési rendelet 21. cikkének (5) bekezdésével összhangban címzett bevételeket képeznek.

(2) Amennyiben egy harmadik ország nemzetközi megállapodás értelmében elfogadott határozat vagy bármely más jogi eszköz alapján részt vesz a LIFE programban, a harmadik országnak biztosítania kell az illetékes engedélyezésre jogosult tisztviselő, az OLAF és a Számvevőszék számára a hatáskörük teljes körű gyakorlásához szükséges jogokat és hozzáférést. Az OLAF esetében az ilyen jogok közé tartozik a 883/2013/EU, Euratom rendeletben meghatározottak szerint a vizsgálatok – többek között helyszíni ellenőrzések és vizsgálatok – lefolytatásához való jog is.

7. cikk

Nemzetközi együttműködés

A LIFE program végrehajtása során lehetőség van a releváns nemzetközi szervezetekkel, valamint azok intézményeivel és szerveivel folytatott együttműködésre, amennyiben ez a 3. cikkben meghatározott célkitűzések elérése céljából szükséges.

8. cikk

Szinergiák más uniós programokkal

A Bizottság elősegíti a LIFE program következetes végrehajtását. A Bizottság és a tagállamok megkönnyítik a koordinációt és a koherencia elérését az Európai Regionális Fejlesztési Alappal, az Európai Szociális Alap Pluszról (ESZA+) szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján létrehozott Európai Szociális Alap Pluszsal (a továbbiakban: az Európai Szociális Alap Plusz), a Kohéziós Alappal, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alappal, valamint az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alappal, a Horizont Európa keretprogrammal, az 1316/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽³⁷⁾ alapján létrehozott Európai Hálózatfinanszírozási Eszközzel és az (EU) 2021/523 rendelet alapján létrehozott InvestEU programmal szinergiák létrehozása érdekében, különösen a stratégiai természetvédelmi projektek és a stratégiai integrált projektek tekintetében, valamint a LIFE program keretében kialakított megoldások átvétele és megismétlése érdekében. A Bizottság és a tagállamok minden szinten törekednek az egymást kiegészítő jellegre.

9. cikk

Az uniós finanszírozás végrehajtása és formái

(1) A Bizottság a LIFE programot közvetlen irányítással vagy a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett szervek bevonása mellett, közvetett irányítással hajtja végre.

(2) A LIFE program a költségvetési rendeletben meghatározott bármely formában – különösen vissza nem térítendő támogatás, pénzdíj és közbeszerzés formájában – nyújthat finanszírozást. Vegyesfinanszírozási műveletek keretében pénzügyi eszközök formájában szintén nyújthat finanszírozást.

(3) A LIFE program költségvetésének legalább 85 %-át a következőkre kell előirányozni:

a) vissza nem térítendő támogatásokra a 11. cikk (2) és (6) bekezdésében említettek szerint;

b) más finanszírozási formákban finanszírozott projektek a 18. cikkben említett többéves munkaprogramban meghatározott mértékben; vagy

c) adott esetben és a 18. cikkben említett többéves munkaprogramban meghatározott mértékben vegyesfinanszírozási műveletek keretében pénzügyi eszközök formájában nyújtott finanszírozás az e cikk (2) bekezdésében említettek szerint.

A Bizottság biztosítja, hogy a más finanszírozási formákban finanszírozott projektek teljes mértékben összhangban legyenek a 3. cikkben meghatározott célkitűzésekkel.

A 11. cikk (4) bekezdésében említett vissza nem térítendő támogatások maximális összege 15 millió EUR.

(4) A maximális társfinanszírozási arányok az e rendelet 11. cikke (2) bekezdésének a)–d) pontjában említett támogatható intézkedések esetében az elszámolható költségek 60 %-áig terjednek, és a „Természet és biológiai sokféleség” alprogramból finanszírozott projektek esetében – így különösen a 92/43/EGK irányelv végrehajtásának részeként a kiemelt jelentőségű élőhelyekkel vagy fajokkal kapcsolatos projektek vagy a 2009/147/EK irányelv 16. cikke alapján létrehozott, a műszaki és tudományos fejlődéshez történő hozzáigazítással foglalkozó bizottság által kiemelten támogatandónak tekintett madárfajokkal kapcsolatos projektek esetében – az elszámolható költségek 75 %-áig, amennyiben ez az állomány-megőrzési célkitűzés eléréséhez szükséges. Az e rendelet 11. cikkének (6) bekezdésében említett intézkedésekre vonatkozóan a maximális társfinanszírozási arányok az elszámolható költségek 70 %-áig terjednek. A releváns és előre meghatározott maximális társfinanszírozási arányok sérelme nélkül az e rendelet 18. cikkében említett többéves munkaprogramban részletesebben meg kell határozni az egyedi arányokat. Az egyedi arányokat minden egyes alprogram, projekt-típus vagy vissza nem térítendő támogatási típus követelményeivel összhangban ki lehet igazítani.

⁽³⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1316/2013/EU rendelete (2013. december 11.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, a 913/2010/EU rendelet módosításáról és a 680/2007/EK és 67/2010/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 348., 2013.12.20., 129. o.).

A 11. cikk (4) bekezdésében említett projektek esetében a maximális társfinanszírozási arányok az első többéves munka-program időszakában nem haladhatják meg az elszámolható költségek 95 %-át; a második többéves munkaprogramra vonatkozóan és az e munkaprogramon belüli megerősítés függvényében a társfinanszírozási arány az elszámolható költségek 75 %-a.

(5) A LIFE programban a projektértékelési és odaítélési folyamatot vezérlő kritérium a minőség. A Bizottság hatékony, minőségen alapuló földrajzi lefedettségre törekszik. Uniószerző, többek között a tagállamok támogatásával abban, hogy kapacitásépítés révén emeljék a projektek minőségét.

II. FEJEZET

Támogathatóság

10. cikk

Vissza nem térítendő támogatások

A LIFE program keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatások odaítélésére és kezelésére a költségvetési rendelet VIII. címével összhangban kerül sor.

11. cikk

Támogatható intézkedések

- (1) Kizárólag a 3. cikkben meghatározott célkitűzéseket végrehajtó intézkedések finanszírozhatók.
- (2) Vissza nem térítendő támogatásokkal a következő típusú intézkedések finanszírozhatók:
 - a) a 4. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett alprogram keretébe tartozó stratégiai természetvédelmi projektek;
 - b) a 4. cikk (1) bekezdésének b) pontjában, valamint (2) bekezdésének a) és b) pontjában említett alprogramok keretébe tartozó stratégiai integrált projektek;
 - c) technikai segítségnyújtási projektek;
 - d) hagyományos projektek;
 - e) a 3. cikk (1) bekezdésében meghatározott általános célkitűzés elérése céljából szükséges egyéb intézkedések, beleértve a kapacitásépítést, az információ- és ismeretterjesztést, valamint a figyelemfelkeltés koordinálását és támogatását célzó intézkedéseket, a megújuló energiára való áttérés és a fokozott energiahatékonyság támogatása érdekében.
- (3) A „Természet és biológiai sokféleség” alprogram keretébe tartozó projekteknek, amelyek a Natura 2000 területeknek a 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelvvel összhangban történő kezelésére, helyreállítására és nyomon követésére vonatkoznak, figyelembe kell venniük a természetvédelemre és a biológiai sokféleség megőrzésére irányuló nemzeti és regionális tervekben, stratégiákban és szakpolitikákban – többek között a 92/43/EGK irányelv alapján elfogadott prioritizált intézkedési tervekben – meghatározott prioritásokat.
- (4) A tagállami hatóságoknak a LIFE programban való tényleges részvétel javítását célzó tevékenységeivel kapcsolatos kapacitásépítést célzó technikai segítségnyújtási projekteknek támogatniuk kell az alacsony tényleges részvételt mutató tagállamok tevékenységeit a nemzeti kapcsolattartók szolgáltatásainak Uniószerző történő javítása és a benyújtott javaslatok általános minőségének növelése érdekében.
- (5) Vissza nem térítendő támogatások finanszírozhatnak valamely tagállamon vagy hozzá kapcsolódó tengerentúli országon vagy területen kívüli tevékenységeket is, feltéve, hogy a projekt uniós környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzések elérésére irányul, és az említett tevékenységek valamely tagállamban vagy hozzá kapcsolódó tengerentúli országban vagy területen végzett beavatkozások eredményességének biztosításához vagy olyan nemzetközi megállapodások támogatásához szükségesek, amelyeknek az Unió részes fele, hozzájárulást biztosítva többoldalú konferenciák szervezéséhez. A nemzetközi megállapodásokhoz többoldalú konferenciák szervezése céljából biztosított maximális hozzájárulás 3,5 millió EUR a LIFE programnak az 1. cikkben megjelölt időtartamára, és az ilyen vissza nem térítendő támogatásokat nem lehet beszámítani a 9. cikk (3) bekezdésének első albekezdésében említett küszöbérték elérése tekintetében.

(6) A vissza nem térítendő működési támogatások az uniós jogszabályok és szakpolitikák kidolgozásában, végrehajtásában és érvényesítésében közreműködő, és elsősorban a környezetvédelem vagy az éghajlat-politika – beleértve az energiaügyi átállást is – területén aktív, nem profitorientált szervezetek működését támogatják, a LIFE programnak a 3. cikkben meghatározott célkitűzéseivel összhangban.

12. cikk

Részvételre jogosult szervezetek

(1) A költségvetési rendelet 197. cikkében meghatározott feltételeken túl, az e cikk (2) és (3) bekezdésében meghatározott jogosultsági feltételek alkalmazandók a szervezetekre.

(2) A következő szervezetek jogosultak részvételre:

a) a következő országok vagy területek bármelyikében letelepedett jogalanyok:

i. bármely tagállam vagy ahhoz kapcsolódó tengerentúli ország vagy terület;

ii. bármely, a LIFE programhoz társult harmadik ország;

iii. a 18. cikkben említett többéves munkaprogramban felsorolt egyéb harmadik országok az e cikk (4) és (5) bekezdésében meghatározott feltételek mellett;

b) az uniós jog alapján létrehozott bármely jogalany vagy bármely nemzetközi szervezet.

(3) Természetes személyek nem jogosultak részvételre.

(4) A LIFE programhoz nem társult harmadik országban letelepedett jogalanyok kivételes esetben jogosultak részvételre, amennyiben ez szükséges egy adott intézkedés célkitűzéseinek eléréséhez az Unióban végzett beavatkozások eredményességének biztosítása érdekében.

(5) A LIFE programhoz nem társult harmadik országban letelepedett jogalanyok elviekben viselik a részvételük költségeit.

13. cikk

Közvetlen odaítélés

A költségvetési rendelet 188. cikkének sérelme nélkül az e rendelet I. mellékletében felsorolt szervezeteknek pályázati felhívás nélkül is odaítélhetők vissza nem térítendő támogatások.

14. cikk

Az odaítélési feltételek meghatározása

A Bizottság a 18. cikkben említett többéves munkaprogramban és a pályázati felhívásokban meghatározza az odaítélési feltételeket, figyelembe véve a következő alapelveket:

a) a LIFE program által finanszírozott projekteknek az Unió érdekeit kell szolgálniuk azáltal, hogy jelentős hozzájárulást tesznek a LIFE programnak a 3. cikkben meghatározott általános és egyedi célkitűzéseinek eléréséhez, és e projektek nem veszélyeztethetik az említett célkitűzéseket, valamint lehetőség szerint elő kell mozdítaniuk a zöld közbeszerzés használatát;

b) a projekteknek biztosítaniuk kell a költséghatékony megközelítést, és technikai és pénzügyi szempontból koherensnek kell lenniük;

c) elsőbbséget kell élvezniük azon projekteknek, amelyek a legmagasabb potenciállal rendelkeznek a 3. cikkben meghatározott célkitűzések eléréséhez történő hozzájárulásra;

- d) bónuszban kell részesülniük az értékelésük során azon projekteknek, amelyek járulékos előnyöket nyújtanak, és előmozdítják a 4. cikkben említett alprogramok közötti szinergiákat;
- e) bónuszban kell részesülniük az értékelésük során azon projekteknek, amelyek a legmagasabb potenciállal (katalizátorként való hatásra vonatkozó potenciál) rendelkeznek az állami vagy a magánszektor általi megismétlésre vagy átvételre, illetve a legnagyobb beruházások vagy pénzügyi források mozgósítására;
- f) biztosítani kell a hagyományos projektek megismételhetőségét;
- g) bónuszban kell részesülniük az értékelésük során azon projekteknek, amelyek a LIFE program, elődprogramjai vagy egyéb uniós alapok által finanszírozott projektek eredményeire építenek, vagy azokat továbbfejlesztik;
- h) adott esetben különös figyelmet kell szentelni a speciális szükségletekkel vagy sérülékenységekkel rendelkező földrajzi területeken – így például az egyedi környezetvédelmi kihívásokkal vagy természeti hátrányokkal küzdő területeken, a határ menti területeken, a magas természeti értéket képviselő területeken és a legkülső régiókban – megvalósítandó projektekre.

15. cikk

Földvásárláshoz kapcsolódó elszámolható költségek

A költségvetési rendelet 186. cikkében meghatározott feltételeken túl, a földvásárláshoz kapcsolódó költségek a következő feltételek teljesülése esetén minősülnek elszámolhatónak:

- a) a vásárlás hozzájárul a 92/43/EGK irányelv 3. cikke alapján létrehozott Natura 2000 hálózat integritásának fejlesztéséhez, megőrzéséhez és helyreállításához, többek között az ökológiai kapcsolatok javításával folyosók, lépegető kövek vagy a zöld infrastruktúra más elemeinek kialakításán keresztül;
- b) a földvásárlás a kívánt természetmegőrzési eredmény elérésének egyetlen vagy legköltséghatékonyabb módja;
- c) a megszerzett földterület hosszú távú alapon a LIFE program egyedi célkitűzéseivel összhangban lévő használatra van fenntartva; és
- d) az érintett tagállam átruházás révén vagy más módon hosszú távon biztosítja az ilyen földterület természetvédelmi célú használatát.

16. cikk

Kumulatív és alternatív finanszírozás

(1) Egy másik uniós programból hozzájárulásban részesülő intézkedés hozzájárulásban részesülhet a LIFE program keretében is, feltéve, hogy a hozzájárulások nem ugyanazon költségeket fedezik, továbbá hogy az intézkedés a 3. cikkben meghatározott környezetvédelmi vagy éghajlat-politikai célkitűzések elérésére irányul, és azok egyikét sem veszélyezteti. Az intézkedéshez nyújtott vonatkozó hozzájárulásra a releváns uniós program szabályai alkalmazandók. A kumulatív finanszírozás nem haladhatja meg az intézkedés teljes elszámolható költségét. A különböző uniós programokból származó támogatást arányosan lehet kiszámítani a támogatási feltételeket meghatározó dokumentumokkal összhangban.

(2) Támogatás nyújtható az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alap Pluszból vagy az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból – az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízügy pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó közös szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet releváns rendelkezéseivel összhangban, valamint a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP-stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési

Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet releváns rendelkezéseivel összhangban – a LIFE program keretében „kiválósági pecsét” tanúsítvánnyal díjazott intézkedéseknek a következő kumulatív feltételeknek való megfelelés esetén:

- a) értékelésükre a LIFE program keretében meghirdetett pályázati felhívásban került sor;
- b) megfelelnek az említett pályázati felhívás minimális minőségi követelményeinek;
- c) költségvetési korlátok miatt nem finanszírozhatók az említett pályázati felhívás keretében.

III. FEJEZET

Vegyesfinanszírozási műveletek

17. cikk

Vegyesfinanszírozási műveletek

A LIFE program keretében a vegyesfinanszírozási műveleteket az (EU) 2021/523 rendelettel és a költségvetési rendelet X. címével összhangban kell végrehajtani, kellő figyelmet fordítva a fenntarthatósági és átláthatósági követelményekre.

IV. FEJEZET

Programozás, nyomon követés, jelentéstétel és értékelés

18. cikk

Többéves munkaprogram

- (1) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok révén többéves munkaprogramokat fogad el a LIFE programra vonatkozóan. Az említett végrehajtási jogi aktusokat a 22. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárásnak megfelelően kell elfogadni.
- (2) Minden egyes többéves munkaprogram a 3. cikkben előírt célkitűzésekkel összhangban meghatározza a következőket:
 - a) az egyes alprogramok keretében a szükségletek között, valamint a különböző finanszírozási típusok között elkülönítendő összegek, továbbá a 11. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontjában említett vissza nem térítendő támogatásokra elkülönítendő maximális teljes összeg;
 - b) adott esetben a LIFE program keretében a vegyesfinanszírozási műveleteken belüli pénzügyi eszközök formájában megvalósuló finanszírozásra szánt maximális teljes összeg;
 - c) az I. mellékletben felsorolt szervezetek a 13. cikkel összhangban odaítélendő vissza nem térítendő támogatások maximális teljes összege;
 - d) azon projekttemák vagy konkrét szükségletek, amelyek tekintetében van előzetes forráselosztás a 11. cikk (2) bekezdésének c) és d) pontjában említett projektek esetében;
 - e) a stratégiai integrált projektek által megcélzott stratégiák és tervek, amelyek esetében finanszírozás igényelhető a 11. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett projektekhez;
 - f) a projektek végrehajtásának maximális elszámolhatósági időszaka;
 - g) a többéves munkaprogram által lefedett időszakra vonatkozó pályázati felhívások indikatív ütemterve;

- h) a projektbenyújtási és -kiválasztási eljárás technikai módszertana, valamint az odaítélési kritériumok a 14. cikkben említett elemekkel összhangban;
 - i) a 9. cikk (4) bekezdésében említett társfinanszírozási arányok;
 - j) a 11. cikk (2) bekezdésének e) pontjában említett támogatható intézkedésekre vonatkozó maximális társfinanszírozási arányok;
 - k) adott esetben részletes szabályok a kumulatív és alternatív finanszírozás alkalmazására vonatkozóan;
 - l) azon technikai segítségnyújtási projektek esetében, amelyek a tagállami hatóságoknak a LIFE programban való tényleges részvételt elősegítő tevékenységével kapcsolatos kapacitásépítésre irányulnak, az alacsony tényleges részvétel, a támogatható tevékenységek és az odaítélési feltételek.
- (3) Az első többéves munkaprogram időtartama négy év, és a második többéves munkaprogram időtartama három év.
- (4) A többéves munkaprogramok keretében a Bizottság pályázati felhívásokat tesz közzé az érintett időszakra. A Bizottság biztosítja, hogy az adott pályázati felhívás keretében fel nem használt pénzeszegek újraelosztásra kerüljenek a 11. cikk (2) bekezdésében említett, ugyanazon a területen belül végrehajtandó különböző intézkedéstípusok között.
- (5) A Bizottság biztosítja, hogy a többéves munkaprogramok kidolgozása során az érdekelt felekkel konzultációra kerüljön sor.

19. cikk

Nyomon követés és jelentéstétel

- (1) A Bizottság a II. mellékletben meghatározott mutatók alapján jelentést készít a LIFE program által a 3. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítása terén elért haladásról.
- (2) A LIFE program célkitűzéseinek megvalósítása terén a program által elért haladás hatékony értékelésének biztosítása érdekében a Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a II. mellékletnek a mutatók szükség szerinti – többek között az egyéb uniós programok számára megállapított mutatókkal történő összehangolásuk érdekében való – felülvizsgálata vagy kiegészítése céljából történő módosítása érdekében, továbbá e rendeletnek a nyomonkövetési és értékelési keret létrehozására vonatkozó rendelkezésekkel történő kiegészítése érdekében.
- (3) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el e rendelet kiegészítése érdekében a II. melléklet alapján minden egyes alprogramra és projekt típusra vonatkozó egyedi mutatók meghatározásával.
- (4) A Bizottság biztosítja a programvégrehajtás és az eredmények nyomon követésére vonatkozó adatok hatékony, eredményes és időben történő összegyűjtését. Ennek érdekében és a releváns módszertanoknak megfelelően arányos jelentéstételi kötelezettségeket kell előírni az uniós források címzettjei számára, hogy lehetővé váljon valamennyi releváns egyedi környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzés tekintetében az összesíthető projektszintű teljesítmény- és hatás-mutatók összegyűjtése, többek között a Natura 2000 hálózattal és egyes légköri szennyező anyagokkal, így a CO₂-vel kapcsolatban is.
- (5) A Bizottság rendszeresen nyomon követi az éghajlat-politikai és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzések általános érvényesítésével kapcsolatos helyzetet, és beszámol arról, beleértve a kiadások összegét is. A LIFE program keresletvezérelt jellegének figyelembevételével a LIFE program 5. cikkben meghatározott teljes összegének 61 %-a járul hozzá várhatóan az éghajlat-politikai célkitűzésekhez hozzájáruló legalább 30 %-os ráfordítás átfogó költségvetési céljához. Ezen hozzájárulást uniós éghajlat-politikai markerrendszeren keresztül kell nyomon követni. E rendelet hozzájárul a biológiai sokféleséggel kapcsolatos fellépésnek az uniós szakpolitikákban történő érvényesítéséhez és azon átfogó ambíció megvalósításához, hogy a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák a többéves pénzügyi keret keretében eszközölt éves kiadások 7,5 %-át 2024-ben, és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák a többéves pénzügyi keret keretében eszközölt éves kiadások 10 %-át 2026-ban és 2027-ben, figyelembe véve ugyanakkor az éghajlat-politikai és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célok közötti meglévő átfedéseket is.

A biológiai sokféleségre fordított kiadásokat a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, 2020. december 16-i intézményközi megállapodásban említett, a Bizottság által az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal együttműködésben meghatározandó hatékony, átlátható és átfogó módszertan használatával kell nyomon követni. Az említett nyomkövetési módszereket kell használni az éghajlat-politikai, illetve a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekhez várhatóan hozzájáruló kötelezettségvállalási előirányzatok számszerűsítésére a 2021-2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi kerettel összefüggésben a megfelelő bontási szinten. A kiadásokat évente be kell mutatni a programindoklásban. A LIFE programnak az uniós éghajlat-politikai és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekhez való hozzájárulásáról rendszeresen be kell számolni az értékelések és az éves jelentés alkalmával.

(6) A Bizottság értékeli a LIFE program és más kiegészítő uniós programok közötti, valamint a program alprogramjai közötti szinergiákat.

20. cikk

Értékelés

(1) A Bizottság az e rendelet alapján előírt értékeléseket időben elvégzi ahhoz, hogy a döntéshozatali folyamatban felhasználhatók legyenek, kellő tekintettel a koherenciára, a szinergiákra, az uniós hozzáadott értékre és a hosszú távú fenntarthatóságra, az Unió éghajlat-politikai és környezetvédelmi prioritásainak figyelembevételével.

(2) A Bizottság elvégzi a LIFE program félévi értékelését – amint elegendő információ áll rendelkezésre a program végrehajtásáról, de legkésőbb 42 hónappal a LIFE program végrehajtásának kezdetét követően – a II. melléklettel összhangban meghatározott mutatók felhasználásával.

Az értékelésnek ki kell terjednie legalább a következőkre:

- a) a LIFE program végrehajtásának minőségi és mennyiségi szempontjai;
- b) a források felhasználásának hatékonysága;
- c) valamennyi intézkedés célkitűzései elérésének mértéke, ahol lehetséges, az eredményeket és hatásokat is ismertetve;
- d) a projektek tényleges vagy várt sikere más uniós források mozgósítása tekintetében, figyelembe véve különösen a más uniós pénzügyi eszközökkel való fokozott koherencia előnyeit;
- e) a célkitűzések között elért szinergiák mértéke, valamint a LIFE program más releváns uniós programokkal való kiegészítő jellege;
- f) a LIFE program uniós hozzáadott értéke és hosszú távú hatása, az intézkedések megújításáról, módosításáról vagy felfüggesztéséről való döntéshozatal céljából;
- g) az érdekelt felek bevonásának mértéke;
- h) a LIFE program által a 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelvben felsorolt élőhelyek és fajok védettségi helyzetéhez nyújtott hozzájárulás mennyiségi és minőségi elemzése;
- i) a 9. cikk (5) bekezdésében említettek szerinti, Unión belüli földrajzi lefedettség elemzése, valamint, ha ilyen lefedettség nem valósul meg, a lefedettség ilyen hiánya mögöttes okainak elemzése.

(3) A LIFE program végrehajtásának végén, de legkésőbb négy évvel az 1. cikk második bekezdésében meghatározott időszak végét követően, a Bizottság elvégzi a LIFE program végső értékelését.

(4) A Bizottság az értékelések következtetéseit – saját észrevételeinek kíséretében – közli az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával. A Bizottság nyilvánosságra hozza az értékelések eredményeit.

V. FEJEZET

Átmeneti és záró rendelkezések

21. cikk

Tájékoztatás, kommunikáció és közzététel

(1) Az uniós finanszírozás címzettjeinek fel kell tüntetniük az említett támogatások eredetét, és különösen a projektek és azok eredményeinek népszerűsítése során biztosítaniuk kell az uniós finanszírozás láthatóságát azáltal, hogy következetes, hatékony és arányos célzott tájékoztatást nyújtanak többféle célközönségnek, köztük a médiának és a nyilvánosságnak. E célból a címzetteknek a LIFE program III. mellékletben ábrázolt logóját kell használniuk. A LIFE program keretében szerzett tartós javakon fel kell tüntetni a LIFE program logóját, kivéve a Bizottság által meghatározott esetekben. Amennyiben a LIFE program logójának használata nem megvalósítható, valamennyi kommunikációs tevékenység során meg kell említeni a LIFE programot, többek között a nyilvánosság számára látható, stratégiai helyeken elhelyezett hirdetőtáblákon.

(2) A Bizottság tájékoztatási és kommunikációs tevékenységet végez a LIFE programhoz, a LIFE program alapján végzett tevékenységekhez és az elért eredményekhez kapcsolódóan. A LIFE program számára elkülönített pénzügyi források az Unió politikai prioritásaira vonatkozó intézményi kommunikációhoz is hozzájárulnak, amennyiben e prioritások kapcsolódnak a 3. cikkben említett célkitűzésekhez.

22. cikk

A bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot a LIFE programért felelős bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.

(2) Az e bekezdésre való hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

(3) Ha a bizottság nem nyilvánít véleményt, a Bizottság nem fogadhatja el a végrehajtási jogi aktus tervezetét, és a 182/2011/EU rendelet 5. cikke (4) bekezdésének harmadik albekezdése alkalmazandó.

(4) A Bizottság évente jelentést készít a bizottságnak a LIFE program alprogramjainak végrehajtása terén elért általános haladásról, valamint a LIFE program keretébe tartozó egyes intézkedésekről, többek között a LIFE programból elkülönített költségvetési források révén végrehajtott vegyesfinanszírozási műveletekről.

23. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.

(2) A Bizottság 2028. december 31-ig kap felhatalmazást a 19. cikk (2) és (3) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására..

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 19. cikk (2) és (3) bekezdésében említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.

(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(6) A 19. cikk (2) és (3) bekezdése értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

24. cikk

Hatályon kívül helyezés

Az 1293/2013/EU rendelet 2021. január 1-jével hatályát veszti.

25. cikk

Átmeneti rendelkezések

(1) Ez a rendelet nem érinti a 614/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽³⁸⁾ és az 1293/2013/EU rendelet alapján megkezdett intézkedések folytatását vagy módosítását, amely rendeletek továbbra is alkalmazandók az érintett projektekre azok lezárásáig.

(2) A LIFE program pénzügyi keretösszege fedezheti a LIFE program, valamint a 614/2007/EK és az 1293/2013/EU rendelet alapján elfogadott intézkedések közötti átmenet biztosításához szükséges technikai és igazgatási segítségnyújtási kiadásokat is.

(3) Szükség esetén előirányzatok vihetők be a 2027 utáni uniós költségvetésbe az 5. cikk (5) bekezdésében meghatározott kiadások fedezésére a 2027. december 31-ig be nem fejezett projektek igazgatásának lehetővé tétele érdekében.

(4) Az 1293/2013/EU rendelet alapján létrehozott pénzügyi eszközökből befolyó bevételek beruházhatók az (EU) 2021/523 rendelet alapján létrehozott pénzügyi eszközökbe.

(5) A 614/2007/EK vagy az 1293/2013/EU rendelet alapján jogalap nélkül kifizetett összegek visszafizetéséből származó, célhoz kötött bevételnek megfelelő előirányzatokat a LIFE program finanszírozására kell felhasználni a költségvetési rendelet 21. cikkével összhangban.

26. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2021. január 1-jétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2021. április 29-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

D.M. SASSOLI

a Tanács részéről

az elnök

A.P. ZACARIAS

⁽³⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 614/2007/EK rendelete (2007. május 23.) a környezetvédelmi célú pénzügyi eszközről (LIFE+) (HL L 149., 2007.6.9., 1. o.).

*I. MELLÉKLET***AZON SZERVEK, AMELYEK SZÁMÁRA VISSZA NEM TÉRÍTENDŐ TÁMOGATÁSOK PÁLYÁZATI FELHÍVÁS
NÉLKÜL ODAÍTELHETŐK**

1. A környezeti jog alkalmazására és végrehajtására létrehozott európai uniós hálózat (IMPEL);
 2. Az Ügyészek Európai Környezetvédelmi Hálózata (ENPE);
 3. A Bírák Európai Unió Környezetvédelmi Fóruma (EUFJE).
-

II. MELLÉKLET

MUTATÓK

1. Teljesítménymutatók

- 1.1. Az innovatív technológiákat és megközelítéseket kidolgozó, bemutató és népszerűsítő projektek száma;
- 1.2. A természetvédelemmel és a biológiai sokféleséggel kapcsolatban legjobb gyakorlatot alkalmazó projektek száma;
- 1.3. A releváns uniós jogszabályok és szakpolitikák kidolgozását, végrehajtását, nyomon követését és érvényesítését szolgáló projektek száma;
- 1.4. Az irányítás javítását a köz- és magánszektorbeli szereplők kapacitásainak és a civil társadalom bevonásának fokozásával szolgáló projektek száma;
- 1.5. A következőket végrehajtó projektek száma, beleértve a stratégiai integrált és a stratégiai természetvédelmi projekteket is:
 - kulcsfontosságú tervek vagy stratégiák;
 - a „Természet és biológiai sokféleség” általános érvényesítését célzó cselekvési programok.

2. Eredménymutatók

- 2.1. Nettó környezeti és éghajlati változás a következő alprogramok keretében kiírt pályázati felhívásokban meghatározandó projektszintű mutatók aggregálása alapján:
 - „Természet és biológiai sokféleség”;
 - „Körforgásos gazdaság és életminőség”, legalább a következők vonatkozásában:
 - levegőminőség
 - talaj
 - víz
 - hulladékok
 - vegyszerek
 - zaj
 - erőforrás-felhasználás és -hatékonyság;
 - „Az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás”;
 - „Tiszta energiára való átállás”;
- 2.2. A projektek vagy az elnyert finanszírozás által generált kumulatív beruházások (millió EUR);
- 2.3. A projektekben részt vevő vagy vissza nem térítendő működési támogatásban részesülő szervezetek száma;
- 2.4. Azon projektek aránya, amelyek katalizátorhatást fejtettek ki a projekt lezárultának időpontja után.

III. MELLÉKLET

A LIFE PROGRAM LOGÓJA

